ČASOVÉ ROZVRŽENÍ UČIVA 2026/2027

Předmět: **Zeměpis**

Vyučující: Bc. Petra Kalinová

Třída: 1.F

Základní učebnice (autor-název):

Bičík, I.; Jánský, B. a kol.: *Příroda a lidé Země.* Nakl. České geografické společnosti, Praha 2016.

Bičík, I. a kol.: *Hospodářský zeměpis. Globální geografické aspekty světového hospodářství.* Nakl. České geografické společnosti, Praha 2010.

Další učebnice a materiály: Školní atlas světa, Školní atlas dnešního světa

Podmínky a pravidla klasifikace: průběžné testy – student musí mít všechny testy dopsány (o termínu dopsání rozhoduje učitel s ohledem na dobu trvání a důvody absence studenta), aktivní účast v hodinách

od – do	obsah	Cíl (jaké dovednosti a kompetence chci naučit)	průřezová témata	pozn., přesahy
září	**Úvod do geografie** - vymezí objekt studia geografie - rozliší jednotlivé geografické disciplíny	- zhodnotí význam geografie pro společnost;		
	Země jako vesmírné těleso - vesmír, galaxie, planetární systémy, Sluneční soustava - planeta Země - tvar a rozměry, zatmění Slunce a Měsíce	- rozliší hlavní kategorie vesmírných těles; - porovná podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy;		*Přesahy:* Fyzika
říjen	- pohyby Země a jejich důsledky pro život lidí a organismů: střídání ročních období, střídání dne a noci, místní a světový čas, časová pásma, datová mez, kalendář, slapové jevy	- zemské osy a měřením času; - pochopí důsledky oběhu Země kolem Slunce a sklonu zemské osy vůči rovině oběhu; - porozumí důvodům vzniku přílivu a odlivu;		
	Geografická kartografie a topografie, zdroje dat - glóbus, mapa, plán, geometrická podstata a měřítko map, poledníky a rovnoběžky, zeměpisné souřadnice, určování zeměpisné polohy - obsah map, generalizace, druhy map podle obsahu, znázornění polohopisu a výškopisu na mapách - tematické mapy, mentální a slepé mapy, kartogramy - statistická data, ostatní informační, komunikační a dokumentační zdroje dat pro geografii - současné mapování, geografické informační a navigační systémy – geografický informační systém (GIS) - dálkový průzkum Země (DPZ) - praktické využití GIS, DPZ a satelitních navigačních přístrojů GPS (globální polohový systém)	- používá vybranou geografickou, topografickou a kartografickou terminologii; - čte geografické mapy s použitím znalostí metod zobrazování polohopisu, výškopisu a popisu; - používá atlasy a jejich doplňkový aparát (legenda, měřítko, rejstřík atd.); - určí polohu místa na Zemi pomocí zeměpisných souřadnic; - používá dostupné kartografické produkty a další geografické zdroje dat a informací v tištěné i elektronické podobě pro řešení geografických problémů; - kriticky hodnotí hodnověrnost zdroje dat;		Praktická topografie – v rámci sportovních kurzů

		- vyčte z grafu požadované hodnoty, trendy a odhadne další vývoj; - čte, interpretuje a sestavuje jednoduché grafy a tabulky, analyzuje a interpretuje číselné geografické údaje; - konstruuje základní charakteristiky středu – průměr, modus a medián; - vytváří a využívá vlastní mentální schémata a mentální mapy pro orientaci v konkrétním území;		
listopad	**FYZICKOGEOGRAFICKÁ SFÉRA** - systém fyzickogeografické sféry na planetární úrovni, zonalita, azonální jevy			
	Litosféra - stavba Země - geomorfologie - vnitřní a vnější činitelé působící na zemský povrch, pohyby litosférických desek a jejich důsledky zemětřesení, sopečná činnost, vznik pohoří, ostrovů	- popíše jednotlivé sféry vnitřního složení Země; - na základě znalostí mechanismu deskové tektoniky lokalizuje a vysvětlí jevy na rozhraní litosférických desek;		Integrováno učivo ze vzdělávacího oboru Geologie
prosinec	- eroze, transport, sedimentace, geomorfologická činnost vody, ledovce, větru, změn teplot a živých organismů - chování v krizových situacích (zemětřesení, tsunami, sopečné výbuchy, laviny, sesuvy) - určení geologického stáří krajiny	- uvědomí si omezenost metod předpovídání přírodních katastrof a seznámí se se způsoby chování při těchto katastrofách; - na příkladech porovná mechanismy působení endogenních a exogenních procesů a jejich vliv na utváření zemského povrchu a na život lidí; - podle členitosti krajiny odhadne její geologické stáří; - terminologicky správně popisuje tvary oceánského dna a pevniny - vertikální členitost, absolutní a relativní výška, horizontální členitost	EV Environmentální výchova ✱ Člověk a životní prostředí	Integrováno učivo ze vzdělávacího oboru Geologie
leden	**Pedosféra** - vznik půd – půdotvorné procesy a činitelé, půdní druhy a typy - azonální a zonální půdy, rozšíření půd na Zemi - význam půd, vývoj ve využívání půdy	- vysvětlí základní pojmy; - rozliší půdní profily příslušných půdních typů; - určí možnosti pro zemědělské využití jednotlivých typů půd; - stanoví rizika ohrožení půd; - hodnotí půdní obal Země jako základ života a zdroje rozvoje společnosti;	EV Environmentální výchova ✱ Člověk a životní prostředí	Integrováno učivo ze vzdělávacího oboru Geologie
leden	**Atmosféra** - složení a vrstvy atmosféry - znečištění ovzduší, skleníkový efekt, ozónová díra, přízemní ozón, kyselé deště, teplotní inverze - počasí – meteorologická měření, synoptické mapy - cyklona, anticyklona, teplá, studená a okluzní fronta	- popíše aktuální stav a vývoj negativních dopadů lidské činnosti na stav ovzduší; - používá meteorologickou terminologii; - odhaduje vývoj a umí vysvětlit jevy každodenního počasí;	EV Environmentální výchova ✱ Člověk a životní prostředí	

únor	- celkový oběh vzduchu v atmosféře – stálé vzduchové masy a fronty, pasáty, monzuny - chování v krizových situacích (tajfuny, záplavy, tornáda) - podnebí, činitelé ovlivňující podnebí (vzdálenost od rovníku, vzdálenost od oceánu, nadmořská výška, mořské proudy, reliéf) - podnebné pásy, oceánské a kontinentální podnebí, vysokohorské podnebí - sněžná čára, srážkový stín	- objasní mechanismus vzniku větrů; - seznámí se s pravidly chování v krizových situacích vyvolaných atmosférickými jevy; - vysvětlí vliv jednotlivých činitelů na podnebí; - objasní mechanismy globální cirkulace atmosféry a její důsledky pro vytváření klimatických pásů; - rozlišuje úroveň makroklima, mikroklima; - umí číst klimadiagram;		
březen	**Hydrosféra** - rozložení a oběh vody na Zemi, význam a znečištění vody na Zemi - oceány a moře – vlastnosti mořské vody, vlny, mořské proudy, příliv a odliv - voda na pevnině - ledovce, toky, nádrže (jezera, přehrady, rybníky) - podpovrchová voda – půdní, podzemní, pitná, minerální, artéské prameny - chování v krizových situacích	- používá hydrologickou terminologii; - objasní velký a malý oběh vody a rozliší jednotlivé složky hydrosféry a jejich funkci v krajině; - určí největší znečišťovatele vod; - na mapách lokalizuje oblasti s vysokou salinitou a hlavní oceánské proudy; - objasní mechanismus vzniku ledovců; - na základě typu podnebí odvodí a v grafu znázorní odtokové režimy řek; - rozliší přírodní a umělé vodní nádrže; - rozlišuje mezi podzemní prostou, pitnou a minerální vodou; - vysvětlí mechanismus vzniku artéských pramenů; - hodnotí vodstvo jako základ života a zdroje rozvoje společnosti;	EV Environmentální výchova ✱ Člověk a životní prostředí	
duben	**Biosféra** - vzájemné vazby a souvislosti složek fyzickogeografické sféry, zonální rozšíření organismů na Zemi, geografická šířková pásma a výškové stupně organismů, vlivy lidské společnosti - biom (charakteristika, ekologické problémy) tropické deštné lesy (zmenšování rozlohy), savany, pouště (desertifikace), mediteránní vegetace (odlesnění), lesy mírného pásu (listnaté, smíšené, jehličnaté, tajga), stepi, tundry, polární oblasti, život v oceánu	- rozliší hlavní biomy světa; - používá, rozlišuje a definuje termíny biom a biocenóza; - uvědomuje si vzájemnou závislost klimatu a biotické složky; - charakterizuje jednotlivé biomy;	EV Environmentální výchova ✱ Problematika vztahů organismů a prostředí	
	Environmentální zeměpis - vývoj krajiny, typy krajiny, přírodní a kulturní krajina - stav jednotlivých složek životního prostředí, vlivy lidské společnosti na krajinu a životní prostředí - environmentalistika - krajinná (geografická) ekologie, krajinný potenciál	- používá, rozlišuje a definuje termíny ekosystém, přírodní a kulturní krajina; - zjistí aktuální stav jednotlivých složek životního prostředí; - posoudí vliv člověka na krajinu;	EV Environmentální výchova ✱ Problematika vztahů organismů a prostředí ✱ Člověk a životní prostředí	

	- výchovné, hospodářské a právní nástroje ochrany přírody a životního prostředí - teorie trvale udržitelného rozvoje	- rozlišuje plošné a bodové zdroje znečištění krajiny a přiřazuje k nim vhodné mechanismy čištění; - nachází vhodné prostředky snižování rizik zátěže na životní prostředí; - při rozhodování v situacích konfliktu mezi socioekonomickými zájmy a zájmy ochrany přírody aplikuje myšlenku trvale udržitelného rozvoje;		
květen	**SOCIOEKONOMICKÁ SFÉRA** **Obyvatelstvo a sídla** - demografie, početní růst, přirozený přírůstek, porodnost, úmrtnost - demografická revoluce a její fáze, podmíněnost populačního vývoje sociálními a ekonomickými faktory, populační politika - rozmístění a územní pohyb obyvatelstva, migrace - věková, rasová, národnostní, náboženská struktura obyvatelstva, zaměstnanost	- graficky znázorní vývoj počtu obyvatel, doplní historickými a ekonomickými souvislostmi, kvalifikovaně vysloví prognózu vývoje počtu obyvatel; - porovná demografické charakteristiky různých skupin obyvatelstva na Zemi; - z demografických ukazatelů určuje fázi demografické revoluce u různých skupin obyvatelstva Země; - lokalizuje na mapách vhodné oblasti pro vyšší koncentraci obyvatelstva; - analyzuje hlavní rasová, etnická, jazyková, náboženská, kulturní a politická specifika s ohledem na způsob života a životní úroveň v kulturních regionech světa; - objasní geografické rozložení rasových, etnických, jazykových a náboženských skupin historickými geopolitickými událostmi; - uvede, jak náboženství ovlivňuje politické, demografické a populační chování svých vyznavačů;	VEGS Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech ✱ Globální problémy, jejich příčiny a důsledky MKV Multikulturní výchova ✱ Základní problémy sociokulturních rozdílů	
	- sídlo, sídelní struktura a její vývoj, urbanizace, suburbanizace - venkovská a městská sídla, jejich funkce, obec, město, velkoměsto, aglomerace, konurbace, megalopole, vnitřní struktura sídla	- identifikuje obecné základní geografické znaky a funkce sídel a aktuální tendence ve vývoji osídlení; - rozliší přírodní faktory příznivé a nepříznivé pro osídlení; - nalezne příčiny rozdílného vývoje sídelní sítě i vnitřní struktury sídel v různých částech světa;		
květen	**Hospodářství** - světové hospodářství a jeho vývoj, aktuální trendy, lokalizační faktory, sektorová a odvětvová struktura - zemědělství, vodní a lesní hospodářství a jejich závislost na přírodních podmínkách	- rozlišuje faktory ovlivňující vývoj světového hospodářství; - uvede proměny v odvětvové struktuře; - vysvětlí rozdíly ve struktuře hospodářství v různých částech světa;	VEGS Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	

			✱ Globalizační a rozvojové procesy	
květen	- průmysl, surovinové a energetické zdroje, obnovitelné zdroje, ekonomické klady i zápory využívání obnovitelných zdrojů - doprava a spoje - služby, cestovní ruch - mezinárodní obchod - hodnocení potenciálu území - jádrové a periferní oblasti světa	- určí lokalizační faktory pro jednotlivá průmyslová odvětví; - lokalizuje nejdůležitější surovinové oblasti světa; - zhodnotí nerovnoměrné rozmístění, objem a distribuci světových surovinových a energetických zdrojů; - posuzuje možnosti rozvoje cestovního ruchu v jednotlivých oblastech světa, lokalizuje oblasti s největší intenzitou cestovního ruchu; - posoudí vliv zemědělství, průmyslu, těžby, dopravy a cestovního ruchu na životní prostředí; - zhodnotí stupeň hospodářského rozvoje v různých částech světa; - identifikuje základní kvalitativní a kvantitativní rozdíly mezi jádrem a periferií; - s pomocí map a dalších datových zdrojů určí nejdůležitější jádrové a periferní oblasti současnosti;	EV Environmentální výchova Člověk a životní prostředí	
červen	**Politický zeměpis** - stát, státní hranice, závislé území, státní zřízení a systémy, národní a mnohonárodnostní státy - změny na politické mapě světa, mezinárodní vztahy, mezinárodní organizace – vojenské, politické - kolonialismus, neokolonialismus, hlavní světová ohniska napětí, aktuální vojenské konflikty	- definuje a umí použít pojmy: suverénní stát, závislé území, státní hranice, unitární a složený stát, národní a mnohonárodnostní stát; - rozlišuje státní zřízení a systémy; - pomocí znalostí historických událostí a procesů objasní podobu současné politické mapy světa; - rozlišuje integrace hospodářské, vojenské a politické; - seznámí se s cíli a principy formování vybraných mezinárodních organizací; - uvědomí si vliv kolonialismu a neokolonialismu na současnou politickou a ekonomickou situaci; - na základě informací z médií lokalizuje aktuální vojenské konflikty ve světě a analyzuje jejich příčiny;	VEGS Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech ✱ Globální problémy, jejich příčiny a důsledky ✱ Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce MKV Multikulturní výchova ✱ Základní problémy sociokulturních rozdílů	*Přesahy:* Základy společenských věd, Dějepis
	Globální problémy - sociálněgeografické systémy, globalizace	- na základě konkrétních příkladů demonstruje rostoucí vliv člověka na přírodu se všemi souvisejícími průvodními jevy;	VEGS Výchova k myšlení v evropských	*Přesahy:* Základy společenských věd,

červen	- vývoj interakce příroda - společnost – prostorová koexistence, limity přírodního prostředí - globální problémy lidstva - přírodní, společenské, politické, hospodářské - geografické aspekty bohatství a chudoby - hospodářská klasifikace států, udržitelný rozvoj (život)	- zhodnotí některá rizika působení přírodních a společenských faktorů na životní prostředí na lokální, regionální a globální úrovni; - identifikuje základní znaky globalizace, na základě konkrétních příkladů ukazuje její důsledky; - diskutuje o vybraných globálních problémech.	a globálních souvislostech * Globalizační a rozvojové procesy * Globální problémy, jejich příčiny a důsledky EV Environmentální výchova * Člověk a životní prostředí	Biologie